

Järva Västerorts Närradioförening
Box 3079
161 03 BROMMA
Victor Castro
fax 08-371700

95-05-15

KULTURDEPARTEMENTET
Enheten för radio och TV
103 33 STOCKHOLM

Järva Västerorts Närradioförening avger härmed yttrande över Radio och TV-verkets (RTV) redovisning av uppdraget att kartlägga närradions kommersialisering (Dnr Ku95/174/Me).

Bakgrund:

Järva Västerorts Närradioförening samlar majoriteten av tillståndsinnehavarna för närradio på de två sändningsmöjligheterna Stockholm Järva och Stockholm Västerort. Stockholm Järva tillhörde en av de 16 första försöksorterna med närradio 1979. Den andra sändningsmöjligheten, Stockholm Västerort tillkom 1987.

Under årens lopp har flera av oss som varit verksamma i närradioföreningens styrelse sedan starten 1979 kunnat följa utvecklingen av närradion. Vi har tagit del av RTV:s synpunkter gällande närradions framtida utformning. RTV:s slutsatser präglas av stor okunskap om verkligheten och hur närradion fungerar i realiteten.

Enligt information i RTV:s redovisning till regeringen så har RTV byggt sitt underlag på bl a inkomna remissvar, varvid endast en 1/3 av sändningsmöjligheterna utnyttjade möjligheten att insända svar, de övriga lät bli. I övrigt har man använt sig av pressklipp samt närradiohandläggarnas personliga åsikter, (se sid 2, stycke 6-7 RTV:s redovisning). Man har dock inte varit ute i verkligheten och sett hur det verkligen fungerar på ort och ställe.

De som har deltagit i närradioverksamheten under en längre tid inser att en sändningsmöjlighet inte är den andra lik. I Stockholms kommun finns 6 sändningsmöjligheter för närradio. Två i norr, två i city och två i söder. Även inom samma stad som i Stockholm skiljer sig sättet att bedriva verksamheten drastiskt från sändningsmöjlighet till sändningsmöjlighet.

Reklam i närradion.

Vi anser att RTV inte har tagit hänsyn till närradions unika mångfald och variation. Förutsättningarna på orten har givit närradion dess lokala prägel. En del sändningsmöjligheter får bidrag och borgensåtaganden från sin kommun och kan på så sätt upprätthålla verksamheten. Andra har inte sådana möjligheter utan där får föreningslivet bära hela kostnaden. I det senare fallet är möjligheten att delfinansiera verksamheten med reklam ett bra alternativ.

Det är därför av största vikt för yttrandefriheten att möjligheten att sända reklam bibehålls, så att de som inte får hjälp med finansieringen får motsvarande ekonomiska möjligheter. Om man sedan väljer bort reklamen så är det upp till respektive tillståndshavare.

Reklamsändningar betecknas av RTV som kommersiellt och något "fult". Att en idrottsförening säljer Bingolotter är i så fall lika kommersiellt och "fult". Det är ju avsett att ge ett överskott till föreningen.

Med vår mångåriga kännedom om närradioverksamheten vill vi säga att försäljningen av Bingolotter ger ett vida större överskott än reklamsändningar i närradion. Den reklam som finns i närradion är lokal, för lokala affärsidkare och deras kunder. Oftast är dessa också verksamma inom föreningslivet på orten och vill gynna sin lokala närradiostation och föreningslivet.

De s.k. enskilda omstörtande vinstintressen som lär finnas i närradion känner vi inte till och vi frågar oss var dessa finns? Här i Stockholm hade vi både Bonniers och Kinnevik som var engagerade i närradion innan och delvis efter att auktionen av privata lokalradiofrekvenser ägde rum. Dessa har nu lämnat närradion. De eventuella få marginella, enskilda, lokala vinstintressen som finns orsakar ingen skada, tvärtom kan de ge närradioverksamheten ett uppsving.

"Allmänradio" i närradion

Begreppet "Allmänradio" har använts som ett tillhygge i debatten om närradions framtid. Med "Allmänradio" menas att en sammanslutning försöker göra populära program för allmänheten och medlemmarna.

I remissvaren till SOU 1994:105 "Ny lagstiftning om Radio och TV" menar TCO och Svenska Journalistförbundet att "närradions innehåll börjar påminna om lokalradion och att det föreningsrelevanta innehållet i allt högre grad ersätts av musik och reklam". Vi kan konstatera att varken utredaren Jan Pennlöv, TCO eller Svenska Journalistförbundet kan skilja mellan verklighet och fiktion.

Musiksändningar i närradion som företeelse har funnits sedan närradions start 1979. Exempel på det är SBC Ljudmixarna, Disco 91, FMAK, Studio 102, Chic 101, Radio SSM, MRS m fl är några av dem som den privata lokalradion tagit efter. Reklamsändningar fanns redan i närradion innan den privata lokalradions start.

Vissa aktörer inom den privata lokalradion vill ge intryck av att den konkurrens om lyssnarna som närradion erbjuder är otillbörlig. Se RTV Dnr. 807/94. Dessa aktörer borde ägna sig åt att producera bättre program för att behålla lyssnarna än att ägna sig åt att misskreditera närradion. Närradion fanns till innan den privata lokalradion kom till. De nuvarande aktörerna inom den privata lokalradion kände till de spelregler som gällde för denna verksamhet, och många av dem deltog själva i verksamheten. Det har nu inte skett några större förändringar inom närradion jämfört med tidigare år. Förändringarna har den privata lokalradion stått för. Vad som är närradions avsikt och mening avgör föreningslivet på sändningsmöjligheten bäst självt.

Sändningsmöjligheterna för närradion och hur de utnyttjas.

Med anledning av att RTV i sin utredning har presenterat vad som sänts i närradions 158 sändningsmöjligheter under vecka 45/1994 vill vi här presentera vår egen utredning, om situationen i det område vi känner till bäst, Stockholm.

Vi kan klart konstatera att det som en av tjänstemännen inom Kulturdepartementets Mediaenhet uttryckte i ett telefonsamtal, med en journalist under våren 94, att de musiksändande sammanslutningarna stjälar sändningstid och frekvensutrymme, och tränger ut de riktiga, ideella föreningarna, inte stämmer.

Av de 25 sändningsmöjligheter som finns inom Stockholms Län så utnyttjas endast ca 12 st mer än 22 tim/v. Det innebär att många sändningsmöjligheter står helt oanvända, utan några som helst tillståndshavare. Bekymret är ju då inte att frekvensutrymmet är fullt, som tjänstemannen på Kulturdepartementet lät påskina, utan skälet är ett annat?

Vi bifogar dokumentation som styrker detta i form av sändningsscheman för samtliga sändningsmöjligheter för vecka 20/1995 och förteckning över samtliga tillståndshavare, verksamma i närradion i Stockholms län.

Närradion i framtiden

Vi anser det positivt om reglerna för att sända närradio förenklas. RTV:s förslag att närradioföreningens sändningsrätt utökas är positivt.

Det är dock mycket negativt att enskilda sammanslutningar utesluts från möjligheten att som nu erhålla egna sändningsrätter. Det är av yttrandefrihetsskäl mycket angeläget att sammanslutningar skall kunna bedriva närradiosändningar i egen regi eller i samarbete med närradioföreningen.

Närradion är inte någon statisk verksamhet utan varje sändningsmöjlighet skall få utforma verksamheten utifrån de lokala förutsättningar som gäller just där. Exempelvis kan alla sammanslutningar på en sändningsmöjlighet komma överens om att sända under närradioföreningens "paraply". I andra fall kanske den modellen inte passar. Det gäller i första hand sändningsmöjligheterna i storstäderna där homogeniteten inte alls är densamma som på mindre sändningsmöjligheter.

Sammanfattning av våra synpunkter på RTV:s utredning:

- A. **Möjlighet till finansiering med reklam skall bibehållas för dem som önskar.**
- B. **Möjlighet för enskilda sammanslutningar att erhålla sändningsrätt skall bibehållas.**
- C. **Positivt att närradioföreningen får vidgade sändningsmöjligheter.**

Vidare förslår vi följande ändringar i lagstiftningen med anledning att närradion idag är den enda radioformen som är garant för yttrandefrihet med mångfald. Närradion skall därför ges förutsättningar som gör att denna ställning kan befästas.

1. **Närradio skall tillåtas att ha större täckningsområden än en kommun. Täckningsområdet skall avgöras av föreningslivet på orten och de frekvenstekniska förutsättningar som gäller just där.**

Motiv: Kommungränserna överensstämmer i många fall ej med föreningslivets upptagningsområden. Detta förhållande gäller speciellt Stockholm, Göteborg och Malmö och dess många kommuner. Flertalet föreningar är verksamma över kommungränserna; bostaden för föreningsmedlemmen är i en kommun, arbetsplatsen i en annan och föreningsaktiviteten i en tredje.

2. **Ytterligare frekvenser skall öppnas för närradio. Så många frekvenser som det är önskvärt av föreningslivet skall öppnas för närradio, endast de frekvenstekniska förutsättningarna skall begränsa antalet. En sändande förening i närradion skall ges möjlighet att disponera en frekvens själv där det är frekvenstekniskt möjligt.**

Motiv: Närradion ger mer yttrandefrihet med mer mångfald, jämfört med andra radioformer och förhindrar åsiktsmonopol och koncentration av ägandet.

- 3. Sändningstider för närradio skall gälla 1 år i taget. Tillståndshavare som tillkommer efter att schemat har lagts får ta de tider i anspråk som då är lediga, fram tills nästa gång det är dags att ompröva sändningsschemat.**

Motiv: För att kunna bedriva närradioverksamhet så krävs det stora personella och ekonomiska resurser, det är inget man lätt ändrar i från vecka till vecka. Det går ej att upprätthålla en kontinuitet och framgång i verksamheten med nuvarande lagstiftning som ger myndigheten rätt i att ändra i ett schema när som helst under schemaåret.

- 4. Riksförbudet skall mildras, bl a skall ex-vis gemensamproducerade nyhets-sändningar tillåtas. Rena central-producerade sändningar skall dock ej möjliggöras.**

Motiv: Kostnaden för dyrbara produktioner typ nyhetssändningar kan delas med flera. Möjlighet till att gemensamproducera delar av programinslag i närradion förhindrar åsiktsmonopol och maktkoncentration.

- 5. Ifall en tillståndshavare låter bli att nyttja sina sändningstider under längre tid än 3 veckor skall dennes sändningstider frigöras för andra tillståndshavare. Endast om mycket speciella skäl föreligger, som ex-vis inbrott eller väntan på leverans av sändarledning, skall längre uppehåll tolereras. Detta skall kunna styrkas med ett intyg från polismyndigheten eller leverantören av sändarledningen.**

Motiv: Då en tillståndsinnehavare ej debiteras avgift om man ej sänder reklam och debiteras ej heller någon sändarhyra om ett sändaravtal ej tecknas med sändarleverantör så kan rena "okynnesbokningar" förekomma. "Okynnesbokningar" och blockering av sändningstider förekommer för att förhindra andra att sända p g av ex-vis att de kan ha en annan politisk eller religiös uppfattning. Med nuvarande lagstiftning kan en tillståndshavare låta bli att nyttja sina sändningstider i 3 månader utan kostnad.

För Järva Västeröfts Närradioförening

Victor Castro
ordförande
tel 08-373800

**REDOVISNING ÖVER UTNYTTJAD SÄNDNINGSTID PÅ SÄNDNINGSMÖJLIGHETER FÖR
NÄRRADIO I STOCKHOLMS LÄN VECKA 20/1995.**

Timmar/vecka		Frekvens	Ortsnamn	Sändare i drift
0	=	90.2	Värmdö	Nej
0	=	97.0	Upplands Väsby	Nej
0	=	94.5	Nynäshamn	Ja
0	=	101.0	Upplands Bro	Ja
0	=	97.5	Vallentuna	Nej
0	=	100.7	Vaxholm	Nej
2,75	=	100.1	Nacka	Ja
7,75	=	101.1	Stockholm Sydost	Ja
9,5	=	87.7	Bålsta	Ja
15,5	=	91.6	Botkyrka/Salem	Ja
15,5	=	97.3	Solna/Sundbyberg	Ja
16,5	=	98.3	Täby/Danderyd	Ja
22,75	=	94.2	Järfälla	Ja
57,5	=	94.6	Sollentuna	Ja
64,25	=	88.9	Stockholm Sydväst	Ja
69	=	98.5	Haninge	Ja
79	=	101.4	Ekerö	Ja
103,5	=	88.2	Märsta/Sigtuna	Ja
107,5	=	102.4/90.8	Huddinge	Ja
108	=	90.5	Stockholm Västerort	Ja
111,25	=	88.0	Stockholm City 1	Ja
114,5	=	91.1	Stockholm Järva	Ja
117,50	=	88.4	Södertälje	Ja
130	=	95.3	Stockholm City 2	Ja
168	=	97.8	Lidingö	Ja